

UPPSALA
UNIVERSITET

Ramverk för kvalitetssäkring av forskning - en idéskiss

Åsa Kettis

Avdelningen för kvalitetsutveckling
Uppsala universitet

Utveckling av kvalitetssystem för forskningen V

SUHF

2018-05-13

UPPSALA
UNIVERSITET

Disclaimer

- Idéskissen är **ett hypotetiskt exempel**
- Skulle ett ramverk bli verklighet kommer det att se helt, eller delvis, annorlunda ut.
- Diskussionerna vid seminariet förväntas bli ledande för det fortsatta arbetet i frågan.

UPPSALA
UNIVERSITET

Varför ramverk för kvalitetssäkring av forskning?

- Ett lärosätesägt ramverk kunde vara ett sätt för svenska lärosäten att stärka sitt ansvarstagande för kvaliteten i forskningen.
- Ramverket skulle utgöra en minsta gemensam nämnare - en kodifiering av vad som är centralt vid kvalitetssäkring av forskning - som samtliga lärosäten kan enas om.
- Lärosätena är med sin kunskap om forskningens förutsättningar, processer och resultat den aktör som är bäst skickad att sätta dessa ramar, vilka både skulle ge stöd för lärosätenas eget kvalitetsarbete och UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkring av forskning.

UPPSALA
UNIVERSITET

UKÄ:s förhållningssätt

- UKÄ menar att förutsägbarhet, likvärdighet och transparens skulle underlättas om ett *nationellt ramverk för kvalitetssäkring forskning*, motsvarande ESG för utbildning på europeisk nivå, hade funnits att tillgå.
- UKÄ ser positivt på framtagandet av ett sådant och menar att det är lärosätenas ansvar att göra det.
- Om ett sådant ramverk tas fram avser UKÄ att ta hänsyn till det i sitt arbete med att utveckla en modell för granskning av lärosätenas kvalitetssäkring av forskning och då särskilt vid utformningen av bedömningsgrunder.

UPPSALA
UNIVERSITET

Frågor att ställa sig

- Vilka är de potentiella fördelarna med ett nationellt ramverk?
- Vilka är de potentiella nackdelarna/riskerna?
- Om ett ramverk ska utarbetas, vad är viktigt att tänka på?

UPPSALA
UNIVERSITET

Grundläggande principer för ett ramverk

Ramverket ska:

- utveckla sektorns ägarskap över och ansvarstagande för kvalitetssäkring av forskning och därmed värna lärosätenas autonomi och forskningens frihet
- vara möjligt att anpassa till varje lärosätes specifika mål och förutsättningar
- simulera utveckling av lärosätenas kvalitetssäkring av forskning och underbygga lärosätenas interna uppföljningar/granskningar av kvaliteten i forskningen och dess förutsättningar
- ta hänsyn till den ändamålsenliga variation som finns mellan vetenskapsområden och lärosäten

UPPSALA
UNIVERSITET

Grundläggande principer för ett ramverk (forts.)

Ramverket ska:

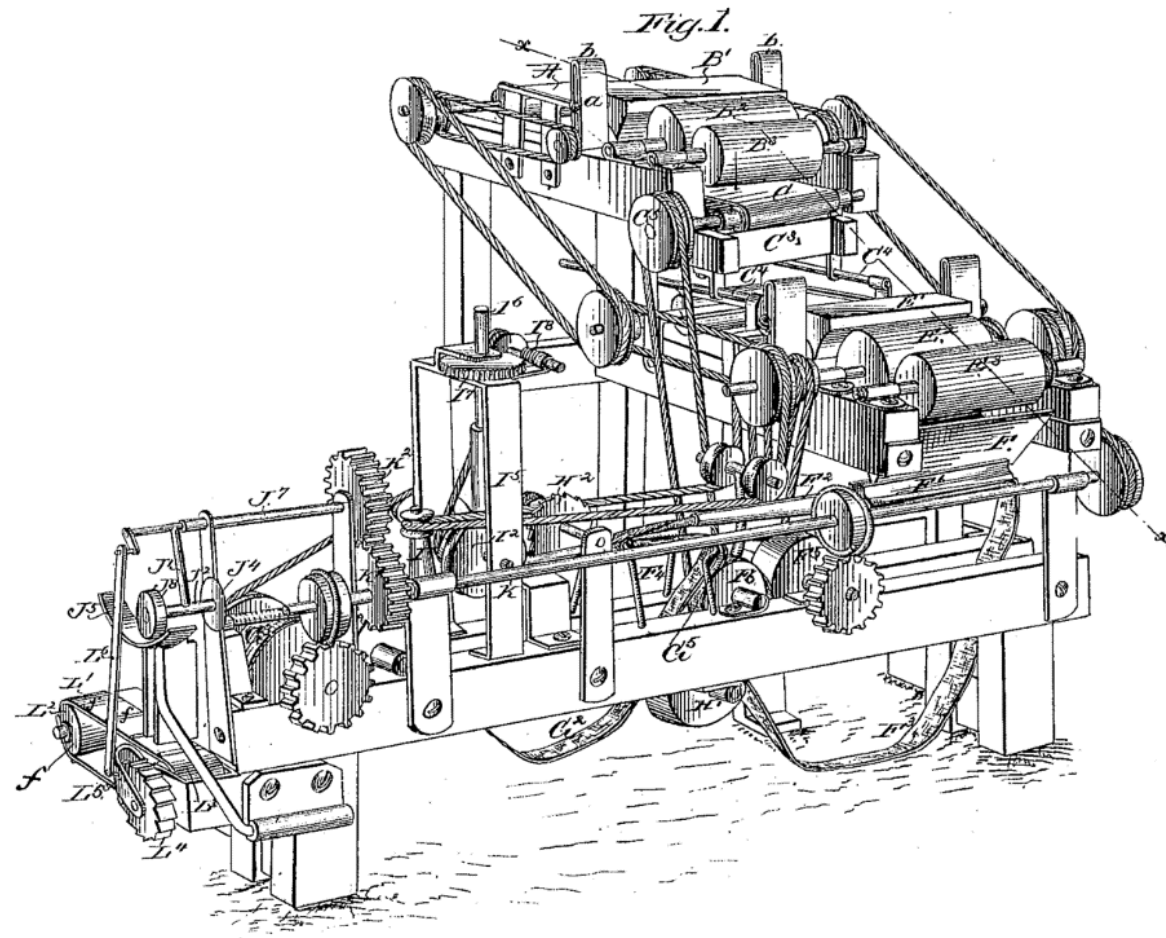
- beakta samhällets berättigade önskan om att de resurser som satsas på forskning förvaltas väl
- beakta forskningens internationella prägel
- tillförsäkra skärpa i kvalitetsbedömningar och åtgärder utan att därmed föreskriva särskilda metoder för kvalitetssäkring
- stå i samklang med relevant lagstiftning på området
- kunna vara vägledande för externa utvärderingar, som UKÄ:s granskning av lärosätenas ansvarstagande för kvalitetssäkring av forskning

UPPSALA
UNIVERSITET

Kvalitetssystem

Kvalitetskultur

UPPSALA
UNIVERSITET

Avgränsning

Ramverket omfattar *inte* uppföljning av specifika politikområden, om dessa inte har direkt bäring på forskningens kvalitet.

Specificering (och uppföljning) av politiska mål, som tenderar att växla från tid till annan, bör hanteras i annan ordning, skilt från själva kvalitetssystemet.

Skiljelinje att upprätthålla:

kvalitetssäkring av forskning utbildning

uppföljning av politiska mål

Högskolelagen

- **3 §** Verksamheten skall bedrivas så att det finns ett **nära samband mellan forskning och utbildning.**
- **3 a §** I högskolornas verksamhet skall **vetenskapens trovärdighet och god forskningssed värnas.** Lag (2000:1370).
- **4 §** **Verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås** i utbildningen och forskningen. De tillgängliga **resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet** i verksamheten. **Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet** för högskolornas personal och studenterna. Lag (2013:119).
- **4 a §** **Studenterna skall ha rätt att utöva inflytande** över utbildningen vid högskolorna. Högskolorna skall verka för att **studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla** utbildningen. Lag (2000:260).
- **6 §** För forskningen skall som allmänna principer gälla att:
  - 1. forskningsproblem får fritt väljas,**
  - 2. forskningsmetoder får fritt utvecklas och**
  - 3. forskningsresultat får fritt publiceras.**

UPPSALA
UNIVERSITET

Högskolelagen (forts.)

5 § Högskolorna skall i sin verksamhet främja en **hållbar utveckling** som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

I högskolornas verksamhet skall **jämställdhet** mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas.

Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja **förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden**.

Högskolorna skall också aktivt **främja och bredda rekryteringen till högskolan**. Lag (2005:1208).

UPPSALA
UNIVERSITET

Inspiration

- Internationella ramverk:
  - ESG:s del 1
  - Research Excellence Framework (UK)
  - The Standard Evaluation Protocol (Nederländerna)
  - Charter and Code for Researchers (Europakommissionen)
- Kunskapsöversikten *Research Quality and the Role of the University Leadership* (SUHF, 2011)

UPPSALA
UNIVERSITET

1. Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning

Lärosätena har en allmänt tillgänglig beskrivning av lärosätets eget kvalitetssystem. Beskrivningen innehåller principer och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i forskningen, liksom en tydlig ansvars- och rollfördelning.

Kvalitetsarbetet understödjer det strategiska arbetet på alla nivåer och är en högt prioriterad fråga för såväl ledning som medarbetare, inklusive doktorander. Kvalitetsarbetet bidrar till att lärosätets resurser används på ett bra sätt och metoderna för kvalitetssäkring är effektiva i sig.

UPPSALA
UNIVERSITET

2. Samverkan med omgivande samhälle

Lärosätena säkerställer att forskningen tillvaratar kunskaper och perspektiv från omgivande samhälle och aktivt bidrar till samhällets kunskapsunderbyggnad och utveckling i vid mening (ekonomi, samhälle, kultur, policy, hälsa, livskvalitet, hälsa, miljö och produktion) - såväl regionalt som nationellt och internationellt.

UPPSALA
UNIVERSITET

3. Rekrytering, karriärvägar och karriärstöd för akademisk personal

Lärosätena säkerställer kompetensen hos lärare/forskare genom ändamålsenliga, rättvisa och transparenta processer för rekrytering och befordran. Lärosätets karriärvägar och befordringsgrunder är ändamålsenliga, tydliga och förutsägbara. All akademisk personal ges tillgång till kompetensutveckling och karriärstöd avseende vetenskaplig utveckling, pedagogisk utveckling och ledarskapsutveckling.

UPPSALA
UNIVERSITET

4. Forskningsmiljön

Lärosätena säkerställer att forskningsmiljöerna ger goda förutsättningar för forskning av hög kvalitet. Med forskningsmiljö avses den miljö där lärare/forskare/doktorander bedriver sitt dagliga forskningsarbete, dvs. den organisatoriska enhet/miljö där de löpande interagerar med kollegor kring sin egen och deras forskning.

UPPSALA
UNIVERSITET

5. God forskningssed

Lärosätena säkerställer att principer för god forskningssed efterlevs. Det sker såväl genom förebyggande arbete som genom tydliga och systematiska former för uppföljning av fall av oredlighet.

UPPSALA
UNIVERSITET

6. Nationellt och internationellt samarbete

Forskningsamarbete sker med forskare vid andra lärosäten,
regionalt, nationellt och internationellt.

UPPSALA
UNIVERSITET

7. Administrativt stöd och infrastruktur

Lärosätena säkerställer att forskningen har tillgång till ändamålsenlig infrastruktur och adekvat administrativt stöd.

UPPSALA
UNIVERSITET

8. Koppling mellan forskning och utbildning

Lärosätena säkerställer att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

UPPSALA
UNIVERSITET

9. Forskningsförnyelse

Lärosätena skapar goda förutsättningar för förnyelse av forskningen.

UPPSALA
UNIVERSITET

10. Kontinuerlig uppföljning och analys

Lärosätena säkerställer att de *kontinuerligt* samlar in, analyserar och använder relevant information med bäring på forskningens kvalitet, som underlag för kvalitetsutveckling, prioriteringar och strategiska beslut.

UPPSALA
UNIVERSITET

11. Extern granskning av lärosätets forskning

Varje lärosäte utvärderar - med viss periodicitet och med stöd av externa granskare - sin *forskning ur helhetsperspektiv*, för att identifiera styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter. Sådana utvärderingar kan omfatta forskningens kvalitet i sig, såväl som de förutsättningar och processer som ligger till grund för forskningens kvalitet. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda och leder till förbättring av forskningens kvalitet och dess förutsättningar.

UPPSALA
UNIVERSITET

Forskningens frihet

Lärosätet upprätthåller sitt ansvar för att förutsättningar skapas för forskningens frihet, så att forskningsproblem får fritt väljas, forskningsmetoder fritt utvecklas och forskningsresultat fritt publiceras.

UPPSALA
UNIVERSITET

Frågor att ställa sig

- Vilka är de potentiella fördelarna med ett nationellt ramverk?
- Vilka är de potentiella nackdelarna/riskerna?
- Om ett ramverk ska utarbetas, vad är viktigt att tänka på?